

VIEŠOSIOS KONSULTACIJOS DĖL TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PRIEMONIŲ TEIKIMO PASLAUGŲ RINKOS TYRIMO PASTABŲ VERTINIMAS

Eil. Nr.		Pastabos teikėjas / pastabų grupė	Pastaba	Atsižvelgta / neatsižvelgta	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – Tarnyba) pastabos
1.	1.1.	Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba (toliau – Taryba)	Taryba nėra atlikusi išsamaus paslaugų, kurios yra nagrinėjamos Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – Tarnyba) atliktame Transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų rinkos (toliau – Rinka) tyrime, vertinimo, todėl konkrečių pastabų dėl Rinkos tyrimo rezultatų neturi.		
	1.2.	Taryba	Rinkos tyrimo ataskaitos projekto 2.2.1 skyriuje įvertintas paklausos pakeičiamumas ir nustatyta, kad televizijos ir radijo transliacijomis yra pateikiamas skirtingas turinys, kuris tenkina skirtingus paslaugų gavėjų poreikius. Dėl šios priežasties išskiriamos atskiros radijo bei televizijos transliacijų perdavimo rinkos. Taryba atkreipia dėmesį į tai, kad skirtingos paslaugų savybės savaime nebūtinai reiškia, kad jos tenkina skirtingus vartotojų poreikius, nes net ir skirtingos savo savybėmis paslaugos vartotojų gali būti laikomos pakaitalais. Rinkos tyrimo ataskaitos projekte nesant daugiau informacijos apie minėtų paslaugų paklausos pakeičiamumą, kyla abejonių dėl pateiktų argumentų bei duomenų pakankamumo televizijos ir radijo transliacijų perdavimo paslaugų pakeičiamumo iš paklausos pusės įvertinimui.	Neatsižvelgta	Tarnybos nuomone Tarybos pateiktas pastebėjimas yra neobjektyvus. Tarnyba Rinkos tyrimo ataskaitos projekto 2.2.1 skyriuje konstatavo, kad „televizijos ir radijo transliacijomis yra pateikiamas skirtingas turinys, kuris tenkina skirtingus paslaugų gavėjų poreikius“. Ši išvada buvo padaryta remiantis tuo, kad televizijos transliacijų ir radijo transliacijų paslaugos yra fundamentaliai skirtingos ir siekiančios patenkinti skirtingus vartotojų poreikius. Televizijos transliacijos yra orientuotos į vaizdinės informacijos perteikimą, o radijo transliacijos – į garsinės informacijos. Tarnyba pastebi, kad netgi esant situacijai, kuomet televizijos transliacijų ir radijo transliacijų paslaugos tenkina vienodus paslaugų gavėjų poreikius, pavyzdžiui, informacijos gavimo, pramogų ir pan., radijo transliacijų paslaugos gali būti vertinamos tik kaip papildančios televizijos transliacijų paslaugas. Tai reiškia, kad egzistuočių tik vienas pakeičiamumas, kuris nesąlygotų absoliutaus minėtųjų paslaugų pakeičiamumo iš paklausos pusės
	1.3.		Rinkos tyrimo ataskaitos projekto 2.2.2.1 skyriuje televizijos transliacijų rinka yra skaidoma pagal transliavimo būdus, atsižvelgus į papildomai prieinamų televizijos programų skaičių, tačiau taip pat nurodyta, kad tam tikrais tinklais teikiamos televizijos transliacijos turi panašų papildomų programų skaičių, todėl abejotina, ar Rinkos tyrimo ataskaitos projekte pateiktų aplinkybių užtenka išvadai padaryti.	Neatsižvelgta	<p>Tarnybos nuomonė Tarybos pateikta pastaba yra nepagrįsta ir neobjektyvi. Rinkos tyrimo ataskaitos projekto 2.2.2.1 skyriuje Tarnyba konstatavo, kad televizijos transliacijos, teikiamos atitinkamais tinklais, nėra pakeičiamos paklausos atžvilgiu. Šią išvadą Tarnyba padarė įvertinusi ne tik televizijos programų kiekį, bet ir geografinį padengiamumą, kainą (įskaitant mėnesinius užmokesčius, vienkartinis užmokesčius ir įrangos kainą) bei vartotojų nuomonę.</p> <p>Rinkos tyrimo ataskaitos projekto 2.2.2.1 skyriuje buvo nustatyta, kad visais būdais teikiamos televizijos transliacijos vartotojams suteikė galimybę matyti 7 pagrindines televizijos programas – „TV3“, „LNK“, „LRT televizija“, „Lietuvosrytas.tv“, „TV6“, „BTV“ ir „TV1“. Taip pat buvo nustatyta, kad atitinkamais būdais buvo transliuojamas tam tikras</p>

Eil. Nr.	Pastabos teikėjas / pastabų grupė	Pastaba	Atsižvelgta / neatsižvelgta	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – Tarnyba) pastabos
				<p>kiekis papildomų televizijos programų:</p> <ul style="list-style-type: none"> • DVB-T tinklais – nuo 2 iki 26; • Kabelinės televizijos tinklais – nuo 13 iki 93; • IPTV tinklais – nuo 18 iki 93; • Palydovinio ryšio tinklais – nuo 41 iki 46; • Internetu – iki 30. <p>Vertinant tai, kas nurodyta aukščiau galima daryti išvadą, kad Taryba teigdamą, kad „<i>tam tikrais tinklais teikiamos televizijos transliacijos turi panašų papildomų programų skaičių</i>“, orientavosi į televizijos transliacijas, teikiamas kabelinės televizijos tinklais, ir televizijos transliacijas, teikiamas IPTV tinklais. Vis dėlto Tarnyba atkreipia dėmesį į tai, kad Taryba neatsižvelgė į tai, kad ženkliais skiriasi minėtųjų televizijos transliacijų kainodara. Visų pirma, nors televizijos transliacijoms, teikiamoms kabelinės televizijos tinklais, ir televizijos transliacijoms, teikiamoms IPTV tinklais, priimti yra reikalingi specialūs priedeliai, kurių kaina tiek pirmuoju, tiek antruoju atveju yra panaši, televizijos transliacijoms, teikiamoms IPTV, tinklais, priimti yra papildomai reikalingas maršrutizatorius, kurio kaina siekia nuo 69,00 Eur iki 99,90 Eur. Užmokesčiai (vienkartiniai ir mėnesiniai) už minėtąsias televizijos transliacijas taip pat skiriasi. Mėnesinis užmokestis už minėtąsias televizijos transliacijas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Televizijos transliacijos, teikiamos kabelinės televizijos tinklais – nuo 2,03 Eur/mėn. iki 16,49 Eur/mėn. • Televizijos transliacijos, teikiamos IPTV tinklais – nuo 10,00 Eur/mėn. iki 40,00 Eur/mėn. <p>Kaip matyti iš aukščiau pateiktos informacijos minėtųjų dviejų televizijos transliacijų mėnesiniai užmokesčiai ženkliai skiriasi.</p> <p>Galiausiai Taryba neįvertino ir skirtingų papildomų naudų ir (arba) funkcijų, kurias gauna televizijos transliacijų, teikiamų atitinkamais būdais, paslaugų gavėjai. Pavyzdžiui, televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, paslaugų gavėjai taip pat gauna ir interneto prieigos paslaugas, kurios yra suteikiamos kaip bendras paslaugų paketas (angl. <i>bundle</i>).</p> <p>Atsižvelgiant į visą tai, kas paminėta, Tarnyba mano, kad televizijos transliacijų, teikiamų skirtingais būdais, išskaidymas į</p>

Eil. Nr.		Pastabos teikėjas / pastabų grupė	Pastaba	Atsižvelgta / neatsižvelgta	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – Tarnyba) pastabos
					atskiras rinkas yra pagrįstas.
2.	2.1	„Telia Lietuva“, AB, (toliau – Telia) 2017-05-05 raštas Nr.01902	Telia teigimu, įsakymo „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais priemonių teikimo paslaugų rinkoje, kurios geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija“ (toliau – Įsakymas dėl SMP DVB-T priemonių rinkoje) projekto 3.4.4 papunktyje nurodyta nuostata, kad AB Lietuvos radijo ir televizijos centras (toliau – Telecentras) pasibaigus kiekvienam metų ketvirčiui, privalo pakeisti transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais priemonių teikimo paslaugų (toliau – DVB-T priemonių teikimo paslaugos) kainas, kai dėl pasikeitusio paslaugų gavėjų skaičiaus šių paslaugų savikaina pasikeičia daugiau nei 5 proc., prieštarauja nuo 2017 m. sausio 1 d. įsigaliojusiems Sąnaudų apskaitos pagal visiškai paskirstytų sąnaudų metodą taisyklių (toliau – SAT) pakeitimams, kurie numato, kad reguliuojamų paslaugų kainos gali būti keičiamos ne daugiau nei vieną kartą per metus.	Neatsižvelgta	Sąnaudų apskaitos taisyklių 50(1) punktas numato „Ūkio subjektas teikiamų reguliuojamų paslaugų kainas savo iniciatyva gali keisti ne daugiau nei vieną kartą per metus“. Įpareigojimo papunktis 3.4.4 sako, kad „Ne vėliau kaip per 15 kalendorinių dienų pasibaigus atitinkamam einamųjų metų ketvirčiui privalo atnaujinti viešai skelbiamą informaciją apie televizijos transliacijų perdavimo DVB-T tinklais priemonių teikimo paslaugų kiekį ir vienos televizijos transliacijų perdavimo DVB-T tinklais priemonių teikimo paslaugos savikainą ir pakeisti televizijos transliacijų perdavimo DVB-T tinklais priemonių teikimo paslaugos kainas Prieigos taisyklėse nustatyta tvarka ir sąlygomis, jei taikomos televizijos transliacijų perdavimo DVB-T tinklais priemonių teikimo paslaugos kainos ir pagal atnaujintą televizijos transliacijų perdavimo DVB-T tinklais priemonių teikimo paslaugos savikainą taikytinos televizijos transliacijų perdavimo DVB-T tinklais priemonių teikimo paslaugos kainos skirtumas viršija 5 proc. (skaičiuojant nuo taikomos kainos). Ūkio subjektas Telecentras privalo nekeisti televizijos transliacijų perdavimo DVB-T tinklais priemonių teikimo paslaugų kainų, jei toks skirtumas neviršija 5 proc.“ Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta aukščiau, Tarnyba daro išvadą, kad 3.4.4 papunkčiu numatyta kainų keitimo procedūra nėra kainų keitimas ūkio subjekto iniciatyva , t. y. kainų keitimas nepriklauso nuo ūkio subjekto valios ir jis negali pasirinkti keisti kainas ar ne, jei <i>de facto</i> yra nustatytos visos 3.4.4 papunktyje numatytos aplinkybės pasikeitus DVB-T priemonių teikimo paslaugų kiekiui. Įsakymu taikomas reguliavimas yra prievolė Telecentrai peržiūrėti DVB-T priemonių teikimo paslaugų kainas 1 kartą per ketvirtį ir jas pakeisti, jei pasikeitus paslaugų kiekiui, anksčiau taikytinos kainos ir naujai pagal savikainą apskaičiuotos kainos skirtumas viršija 5 proc. ir tokiu būdu lanksčiau reaguoti į pokyčius siekiant, kad nei Telecentras, nei DVB-T priemonių teikimo paslaugas perkantys ūkio subjektai nepatirtų nepagrįstų nuostolių.
3.	3.1.	Telecentras	Telecentro teigimu, Europos Komisijos 2014 m. spalio 9 d. priimtoje rekomendacijoje 2014/710/ES dėl elektroninių ryšių sektoriaus atitinkamų produktų ir paslaugų rinkų, kurioms gali būti taikomas <i>ex ante</i> reguliavimas pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2002/21/EB dėl	Neatsižvelgta	Tarnyba sutinka su Telecentro pastebėjimu, kad Europos Komisija neapibrėžė Rinkos nei 2003 m. rekomendacijoje, nei 2007 m. rekomendacijoje, nei 2014 m. rekomendacijoje, tačiau pagal 2014 m. rekomendacijos 2 punktą, nacionalinės reguliavimo institucijos (šiuo atveju – Tarnyba), nustatydamos

Eil. Nr.		Pastabos teikėjas / pastabų grupė	Pastaba	Atsižvelgta / neatsižvelgta	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – Tarnyba) pastabos
			elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (OL 2014 L 295, p. 79) (toliau – 2014 m. rekomendacija), Rinka nėra neapibrėžta. Ši rinka taip pat nėra apibrėžta nei 2007 m. gruodžio 17 d. Komisijos rekomendacijoje 2007/879/EB dėl elektroninių ryšių sektoriaus atitinkamų produktų ir paslaugų rinkų, kurioms gali būti taikomas <i>ex ante</i> reguliavimas pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (OL 2007 L 344, p. 65) (toliau – 2007 m. rekomendacija) nei 2003 m. vasario 11 d. Komisijos rekomendacijoje 2003/311/EB dėl atitinkamų produktų ir paslaugų rinkų elektroninių ryšių srityje, reikalaujančių <i>ex ante</i> reguliavimo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (OL 2003 L 114, p. 45) (toliau – 2003 m. rekomendacija).		kitas rinkas, nei 2014 m. rekomendacijos priede nurodytos rinkos, turi atlikti Trijų kriterijų taikymo gairėse nurodytą trijų kriterijų testą, kad būtų įrodyta, jog <i>ex ante</i> reguliavimas yra būtinas. Įrodžius, kad nagrinėjama rinka tenkina visus tris trijų kriterijų testo vertinimo kriterijus, ji laikoma rinka, kurioje gali būti taikomas <i>ex ante</i> reguliavimas (Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo (toliau – Įstatymas)17 straipsnyje nurodytas reguliavimas) pagal Pagrindų direktyvą. Priešingu atveju, <i>ex ante</i> reguliavimas negali būti taikomas.
	3.2.	Telecentras	Telecentro teigimu, mažmeninės televizijos transliacijų perdavimo paslaugos, teikiamos skirtingomis technologijomis, yra pakeičiamos tarpusavyje ne tik iš paklausos, bet ir iš pasiūlos pusės	Neatsižvelgta	<p>Tarnyba Rinkos tyrime atlikto nuodugnią vertikaliai su Rinka susijusios mažmeninės elektroninių ryšių paslaugų rinkos (toliau – mažmeninė rinka) analizę, įskaitant mažmeninių paslaugų, teikiamų skirtingomis technologijomis, pakeičiamumo iš paklausos ir pasiūlos pusės tyrimą. Jame nustatyta, kad:</p> <p>1. Didžiojoje dalyje Lietuvos Respublikos teritorijos vartotojai galėjo rinktis iš daugiau nei vieno televizijos transliacijų teikimo būdo.</p> <p>2. Skirtingi televizijos transliacijų priėmimo būdai vartotojams suteikia galimybę matyti skirtingą kiekį televizijos programų. Tarnyba konstatavo, kad ne tik žiūrimiausios 7 televizijos programos, bet ir papildomos programos daro ženklia įtaką galutinių vartotojų apsisprendimui. Minėtosios 7 televizijos programos buvo pasirinktos kaip etalonas, pagal kurį vertinama, ar atitinkama televizijos transliacijų platforma gali būti vertinama ir įtraukiama į mažmeninę rinką. Be to, skirtingomis technologijomis teikiamos televizijos transliacijos galutiniams vartotojams suteikia skirtingas papildomas naudas/funkcijas.</p> <p>3. Vartotojų mokami užmokesčiai už televizijos transliacijas, teikiamas skirtingais būdais, skiriasi priklausomai nuo televizijos transliacijų priėmimo būdo. Be to, televizijos transliacijoms, teikiamoms skirtingais būdais, priimti yra reikalinga skirtinga įranga, kurios kaina ženkliai skiriasi.</p>

Eil. Nr.	Pastabos teikėjas / pastabų grupė	Pastaba	Atsižvelgta / neatsižvelgta	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – Tarnyba) pastabos
				<p>4. Galutinių vartotojų nuomone, jų migraciją tarp skirtingų televizijos transliacijų platformų labiausiai skatina programų paketai. Taip pat įtakos turi ir kaina.</p> <p>Atsižvelgiant į visą tai Tarnyba nustatė, kad skirtingos technologijos nėra pakeičiamos tarpusavyje paklausos atžvilgiu.</p> <p>Kiek tai liečia televizijos transliacijų, teikiamų skirtingomis technologijomis, pakeičiamumą tarpusavyje pasiūlos atžvilgiu, Tarnyba nustatė, kad operatorius norėdamas pradėti teikti atitinkamas mažmenines televizijos transliacijų paslaugas kita technologija turėtų investuoti į atitinkamą fizinę infrastruktūrą, o tai pareikalauti didelių finansinių ir laiko sąnaudų. Tai reiškia, kad per trumpą laikotarpį nebūtų įmanoma pakeisti vienos technologijos kita. Be to, televizijos transliacijų teikimas tam tikromis technologijomis reikalauja dažnių, kurie yra ribotas išteklius. Atsižvelgdama į visą tai Tarnyba konstatavo, kad skirtingomis technologijomis teikiamos mažmeninės televizijos transliacijų paslaugos nėra pakeičiamos tarpusavyje pasiūlos atžvilgiu.</p> <p>Pakeičiamumo pasiūlos ir paklausos atžvilgiu nebuvimas neleidžia skirtingomis technologijomis teikiamų mažmeninių televizijos transliacijų paslaugų įtraukti į vieną bendrą mažmeninę rinką.</p> <p>Tarnybos nuomone, skirtingomis technologijomis teikiamų televizijos transliacijų paslaugų skirtumai – programų kiekis ir papildomos naudos/funkcijos, kaina, galutinių vartotojų požiūris, naudojamos technologijos – aiškiai atskleidžia, kad jos nėra pakeičiamos nei paklausos, nei pasiūlos atžvilgiu.</p> <p>Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Telecentro pastabose nurodyta migracija tarp technologijų, kai galutiniai vartotojai vis dažniau renkasi IPTV tinklais teikiamas televizijos transliacijas, negali būti siejama su technologijų pakeičiamumu iš paklausos pusės. Taip yra dėl to, kad IPTV tinklais teikiamų televizijos transliacijų paslaugos buvo įtrauktos į bendrą paslaugų paketą su interneto prieigos paslaugomis. Tai reiškia, kad galutiniai vartotojai rinkosi ne televizijos transliacijų paslaugas, teikiamas atitinkama technologija, o paslaugų paketą, kuris teikė jiems didžiausią naudą ir praktinį patogumą. Kitaip tariant, paslaugų paketas, kuriame buvo ir IPTV paslaugos, vartotojo atžvilgiu nėra pakeičiamas pvz., televizijos transliacijų, teikiamų skaitmeninės antžeminės televizijos (toliau – DVB-T) tinklais paslaugomis.</p>

Eil. Nr.	Pastabos teikėjas / pastabų grupė	Pastaba	Atsižvelgta / neatsižvelgta	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – Tarnyba) pastabos
				Atsižvelgiant į visą tai, Tarnyba dar kartą patvirtina, kad skirtingomis technologijomis teikiamos televizijos transliacijų paslaugos nėra pakeičiamos paklausos ir pasiūlos atžvilgiu, o skirtingomis technologijomis teikiamos televizijos transliacijų paslaugos sudaro atitinkamas atskiras rinkas.
	3.3	Telecentras	Telecentro teigimu, konkurencija mažmeninėje televizijos transliacijų, teikiamų skirtingomis technologijomis, perdavimo rinkoje yra efektyvi, veiksminga ir be teikiamų didmeninių transliacijų perdavimo DVB-T tinklais paslaugų reguliavimo.	<p>Tarnyba nustatė, kad televizijos transliacijų, teikiamų kabelinės televizijos tinklais, rinkoje, televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, rinkoje ir televizijos transliacijų, teikiamų palydovinio ryšio tinklais, rinkos pasižymi konkurencingumu ir tikėtina, kad šiose rinkose tokia pati situacija išliks nesant reguliavimo.</p> <p>Taip pat Tarnyba konstatavo, kad mažmeninėje televizijos transliacijų, teikiamų DVB-T tinklais, rinkoje yra veiksminga konkurencija tik dėl transliacijų perdavimo DVB-T tinklais paslaugoms taikomo reguliavimo vertikaliai susijusioje Transliacijų perdavimo paslaugų rinkoje ir mažai tikėtina, kad tokios tendencijos išliks nesant šių paslaugų reguliavimo. Pastaroji išvada padaryta dėl to, kad minėtoji mažmeninė rinka pasižymi aukštais įėjimo barjerais, kurie gali būti sumažinti tik esant atitinkamam reguliavimui. Siekiant pradėti veikti televizijos transliacijų, teikiamų DVB-T tinklais, rinkoje yra būtina turėti ribotą resursą (dažnį) bei atlikti dideles pradines investicijas, reikalingas DVB-T tinklo arba vietinių DVB-T stočių įsteigimui arba pirkti didmenines transliacijų perdavimo DVB-T tinklais paslaugas iš kitų asmenų (siuntėjų). Šiuo metu taikomas reguliavimas Telecentro ir Telia teikiamoms didmeninėms transliacijų perdavimo DVB-T tinklais paslaugoms užtikrina, kad didmeninės transliacijų perdavimo DVB-T tinklais paslaugos yra suteikiamos vienodomis sąlygomis visiems (re)transliuotojams, o tai leidžia jiems veiksmingai konkuruoti tarpusavyje teikiant atitinkamas mažmenines televizijos transliacijų paslaugas bei sumažina minėtus barjerus, kurie riboja patekimą į minėtąją rinką. Tarnybos nuomone, nesant reguliavimo Telecentras ir Telia turėtų motyvų nesuteikti prieigos prie savo DVB-T tinklų, skirtingiems prieigos gavėjams suteikti prieigą skirtingomis (diskriminacinėmis) sąlygomis ir (arba) nustatyti sau palankias ir (arba) nepagrįstai aukštas transliacijų perdavimo DVB-T tinklais paslaugų kainas. Atkreiptinas dėmesys, kad Tarnyba Rinkos tyrimo ataskaitos projekto 2.2.6 skyriuje nustatė ir įrodė, kad veiksmingai konkurencijai mažmeninėje televizijos transliacijų,</p>

Eil. Nr.	Pastabos teikėjas / pastabų grupė	Pastaba	Atsižvelgta / neatsižvelgta	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – Tarnyba) pastabos
				teikiamų DVB-T tinklais rinkoje užtikrinti yra būtinas ne tik transliacijų perdavimo paslaugų reguliavimas, bet ir DVB-T priemonių teikimo paslaugų reguliavimas.
3.4.	Telecentras	<p>Telecentro teigimu, Tarnyba netinkamai atliko didmeninės paslaugos pakeičiamumo paklausos ir pasiūlos atžvilgiu vertinimą, dėl ko buvo pažeistos Europos komisijos pranešime dėl atitinkamos rinkos apibrėžimo įtvirtintos taisyklės.</p> <p>a) Telecentro teigimu, Tarnyba atlikdama DVB-T tinklais priemonių teikimo paslaugų pakeičiamumo, kitų tipų transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugomis analizę vietoj to, kad nagrinėtų ar televizijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų gavėjai, šių paslaugų kainoms padidėjus 5-10 proc. pradėtų pirkti kitų tipų transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas, nagrinėja ar kitų technologinių platformų transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų teikėjai sukurtų DVB-T tinklą.</p>	Neatsižvelgta	<p>a) Tarnyba pažymi, kad Rinkos tyrimo ataskaitos projekto 2.3.2 skyriuje atliktoje transliacijų priemonių teikimo paslaugų tarpusavio pakeičiamumo analizėje yra nagrinėjamas tiek pakeičiamumas paklausos atžvilgiu tiek ir pasiūlos atžvilgiu. Pakeičiamumo paklausos atžvelgiu analizė atlikta vertinant paslaugų gavėjų reakciją į kainų išaugimą 5-10 proc., t. y. ar vienos technologijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų gavėjai, šių paslaugų kainoms padidėjus 5-10 proc. pradėtų pirkti kitomis technologijomis teikiamas transliacijų priemonių teikimo paslaugas.</p> <p>DVB-T priemonių teikimo paslaugų pirkėjams t. y. televizijos transliacijų perdavimo DVB-T tinklais paslaugų teikėjams yra reikalinga gauti prieigą prie antžeminio statinio, technologinių patalpų, televizijos antenos ir kitų elementų tam, kad jie galėtų sukurti savo DVB-T stotį ir ja teiktų transliacijų perdavimo paslaugas sau arba kitiems asmenims. Pakeičiamumo paklausos atžvilgiu analizėje yra nagrinėjama, ar DVB-T priemonių teikimo paslaugų kainoms, išaugaus 5-10 proc., šių paslaugų gavėjai, nepakeisdami savo veiklos pobūdžio t. y. išlikdami televizijos transliacijų perdavimo DVB-T tinklais paslaugų teikėjais, savo veiklą galėtų tęsti pirkdami kitų technologijų transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas. Atlikdama pakeičiamumo paklausos atžvilgiu analizę Tarnyba konstatuoja, kad technologiškai neįmanoma teikti televizijos transliacijų perdavimo DVB-T paslaugų perkant transliacijų perdavimo IPTV/ kabelinės televizijos / palydovinio ryšio tinklais priemonių teikimo paslaugas.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, konstatuotina, kad DVB-T priemonių teikimo paslaugos nėra pakeičiamos transliacijų perdavimo IPTV/ kabelinės televizijos / palydovinio ryšio tinklais priemonių teikimo paslaugomis.</p>

Eil. Nr.	Pastabos teikėjas / pastabų grupė	Pastaba	Atsižvelgta / neatsižvelgta	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – Tarnyba) pastabos
		b) Telecentro teigimu, analizuojant transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų pakeičiamumą paklauskos atžvilgiu Tarnyba privalo įvertinti ne tik tiesioginį, bet ir netiesioginį konkurencijos spaudimą. Anot Telecentro, būtina nagrinėti vertikaliai organizuotą rinką, kurioje svarbus netiesioginių suvaržymų poveikis, norint nustatyti, ar didmeninės transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugos kainos padidėjimas įtakotų kainų pokyčius mažmeninėje rinkoje.	Neatsižvelgta	b) Atkreiptinas dėmesys, kad atlikta „tiesioginio konkurencijos spaudimo“ transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų tarpusavio pakeičiamumo paklauskos atžvilgiu analizė aiškiai parodė, kad paklauskos atžvilgiu skirtingų technologijų transliacijų priemonių teikimo paslaugos yra nepakeičiamos paklauskos atžvilgiu, todėl atlikti netiesioginio konkurencinio spaudimo vertinimą nėra būtinybės. Taip pat pastebėtina, kad Tarnybos apibrėžta mažmeninė televizijos transliacijų, teikiamų DVB-T tinklais rinką, apima tiek mokamas, tiek nemokamas televizijos transliacijas, o absoliuti dauguma televizijos transliacijų, teikiamų DVB-T tinklais, žiūrovų, šias transliacijas žiūri nemokamai, todėl DVB-T priemonių teikimo paslaugų kainų padidėjimas niekaip nepaveiktų šia technologija televizijos transliacijas žiūrinčių žiūrovų, tačiau padidintų sąnaudas tiek transliacijų perdavimo paslaugų, tiek ir transliacijų teikėjams.
		c) Telecentro teigimu, DVB-T priemonių teikimo paslaugos yra pakeičiamos kitomis technologijomis teikiamomis transliacijų priemonių teikimo paslaugomis pasiūlos atžvilgiu, nes pasinaudojus jau Lietuvos Respublikos teritorijoje esančiais aukštuminiiais statiniais, yra nesunku sukurti DVB-T priemonės.	Neatsižvelgta	c) Tarnyba sutinka su Telecentru teiginiu, kad Lietuvos Respublikoje yra daug antžeminių statinių, kuriuose įdiegus kitus DVB-T priemonę sudarančius elementus (pvz., anteną, sudėjimo tiltus ir t.t.) galima sukurti DVB-T priemonės ir teikti prieigą prie jų. Tačiau atkreiptinas dėmesys, kad tokie antžeminiai statiniai, yra skirti kitai paskirčiai nei DVB-T priemonių teikimo paslaugos, todėl šių statinių aukštis ir geografinis išdėstymas nėra pritaikytas transliacijų perdavimo paslaugų teikimui.
		d) Ataskaitos projekte nėra pagrindžiama DVB-T priemonės vieneto pastatymo kaina ir reikalingas DVB-T priemonių skaičius.	Neatsižvelgta	d) Rinkos tyrimui atlikti naudojamos anketos, kitų Tarnybos atliktų rinkų tyrimų metu surinkta informacija (įskaitant 2014 m. rinkos tyrimą), Bendrųjų vertimosi elektroninių ryšių veikla sąlygų aprašo, patvirtinto Tarnybos direktoriaus 2005 m. balandžio 8 d. įsakymu Nr. 1V-340 „Dėl Bendrųjų vertimosi elektroninių ryšių veikla sąlygų aprašo patvirtinimo“, nustatyta tvarka ir sąlygomis pateikta informacija, taip pat kita Tarnybos turima ar viešai paskelbta informacija. Taip pat, Tarnyba pati atliko tam tikrus DVB-T tinklų modeliavimus.
3.5.	Telecentras	Telecentro teigimu, DVB-T priemonių teikimo paslaugos yra pakeičiamos Radijo priemonių teikimo paslaugomis ne tik iš pasiūlos pusės, bet ir iš paklauskos pusės.	Neatsižvelgta	Dalis Radijo priemonę ir DVB-T priemonę sudarančių elementų tokių kaip antžeminis statinys ir/ar technologinė patalpa, gali būti bendri. Tačiau skiriasi tokie elementai, kaip sudėjimo tiltai,

Eil. Nr.	Pastabos teikėjas / pastabų grupė	Pastaba	Atsižvelgta / neatsižvelgta	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – Tarnyba) pastabos
				<p>fiderinė įranga, antena. Todėl pvz., Radijo priemonių teikimo paslaugų gavėjas, pirksdamas DVB-T priemonių teikimo paslaugas, negalės be papildomų investicijų į radijo transliacijoms tinkamų elementų įdiegimą, teikti radijo transliacijų perdavimo paslaugų.</p> <p>Be technologinių skirtumų, taip pat skiriasi ir šių priemonių suteikimo kaina. Pvz., Telecentro didžiausia kaina už Radijo priemonių teikimo paslaugas (kai priemonės aukštis didesnis nei 96 m.) 2016 m. siekė 495 Eur., tuo tarpu mažiausia DVB-T priemonių teikimo paslaugų kaina (kai priemonės aukštis mažesnis nei 100 m.) 2016 m. siekė 985 Eur. Kainų skirtumas – du kartai. Atsižvelgiant į tai, akivaizdu, kad Radijo priemonių teikimo paslaugų gavėjams, šių paslaugų negali pakeisti DVB-T priemonių teikimo paslaugos.</p>
3.6	Telecentras	Telecentro teigimu, DVB-T priemonių rinka turi būti nagrinėjama kaip vietinė.	Neatsižvelgta	<p>DVB-T priemonių teikimo paslaugos yra teikiamos visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje. Šių paslaugų teikimo principai yra vienodi visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje, o tam tikros teikimo sąlygos gali skirtis dėl objektyvių priežasčių, tokių kaip televizijos transliacijų perdavimo DVB-T tinklais priemonės, prie kurios yra suteikiama prieiga, aukštingumas.</p> <p>Didžiausias DVB-T priemonių teikimo paslaugų teikėjas šias priemones valdo visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje.</p> <p>Lietuvoje yra sukoordinuoti 7 DVB-T tinklai, kurių aprėptis – nacionalinė. Didžiausių tiriamuoju laikotarpiu veikusių DVB-T transliacijų perdavimo paslaugų teikėjų (Telecentro ir Telia) tinklai, taip pat yra nacionalinės aprėpties ir jiems reikalingos DVB-T priemonių teikimo paslaugos visoje šalies teritorijoje. Atsižvelgiant į tai nėra pagrindo smulkinti DVB-T priemonių rinką iki vietinio lygmens.</p>
3.7.	Telecentras	Telecentro teigimu, DVB-T priemonių rinka netenkina pirmojo trijų kriterijų testo reikalavimo, kadangi įėjimo į rinką barjerai nėra dideli.	Neatsižvelgta	<p>Teoriškai, norint įeiti į DVB-T priemonių rinką užtektų sukurti vieną DVB-T transliacijų perdavimo priemonę ir teikti prieigą prie jos, tačiau, kaip nurodyta Ataskaitos 2.4.1 skyriuje, DVB-T priemonių rinka yra nacionalinė, didžiausias paslaugų teikėjas – Telecentras – valdo DVB-T priemones ir teikia jų teikimo paslaugas visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje, o didžiausiems DVB-T priemonių teikimo paslaugų gavėjams šios paslaugos aktualios taip pat visoje Lietuvoje. Todėl norint sudaryti realią konkurenciją DVB-T priemonių rinkoje, reikia sukurti tiek DVB-T priemonių, kad iš jų perduodamos televizijos transliacijos būtų matomos visoje Lietuvoje. Tokio DVB-T priemonių tinklo</p>

Eil. Nr.	Pastabos teikėjas / pastabų grupė	Pastaba	Atsižvelgta / neatsižvelgta	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – Tarnyba) pastabos
				<p>sukūrimas, reikalaujant didelių finansinių ir laiko išteklių tiek DVB-T priemonei sukurti statant naujus antžeminius statinius (jei jų aukštis būtų 100 m., tokių statinių reiktų 40-50), tiek panaudojant esamus aukštuminius statinius (pvz., judriojo ryšio operatorių anteninius bokštus, pagal Tarnybos atliktą modeliavimą reiktų panaudoti 57 tokius bokštus).</p> <p>Be to, dėl mažos paklausos – įėjimas į DVB-T priemonių rinką yra itin rizikingas. Taip pat, pabrėžtina, kad net atsiradus naujam DVB-T priemonių teikimo paslaugų teikėjui, šiam būtų sudėtinga konkuruoti su Telecentru, dėl galimos antenų kryptingumo problemos.</p>
3.8.	Telecentras	a) Telecentro teigimu, DVB-T priemonių rinka netenkina antrojo trijų kriterijų testo reikalavimo, kadangi DVB-T priemonių rinka pasižymi charakteristikomis, kurios lemia veiksmingą konkurenciją šioje rinkoje. Telecentro teigimu DVB-T priemonių rinkoje padidėjo paslaugų teikėjų skaičius, bei sumažėjo Telecentro užimama rinkos dalis. Sumažėjo DVB-T priemonių teikimo paslaugų kainos.	Neatsižvelgta	<p>a) Pažymėtina, kad nors Telecentro rinkos dalis sumažėjo nuo 92,7 proc. 2013 m. pab., iki 90,7 proc. 2016 m., tačiau Telecentro rinkos dalis išliko itin didelė (viršijanti 90 proc.), be to nors ir atsirado daugiau DVB-T priemonių teikimo paslaugų teikėjų nei vienas iš jų neteikė prieigos prie daugiau nei 1 DVB-T priemonės, t. y. teikė paslaugas itin lokaliai vietovėje. Telecentras ir toliau valdo didžiausias visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje išdėstytas DVB-T priemones ir šiuo atžvilgiu išlaiko reikšmingą konkurencinį pranašumą prieš kitus esamus ar potencialius DVB-T priemonių teikimo paslaugų teikėjus.</p> <p>Telecentras prieš kitus priemonių teikėjus išlaiko konkurencinį pranašumą, kadangi pats yra tiek DVB-T priemonių teikimo paslaugų teikėjas, tiek gavėjas, DVB-T priemonių teikimo paslaugas, kur tik yra techninės galimybės teikiantis sau. Telecentro teikiamų DVB-T priemonių teikimo paslaugų kainos 2014–2016 m. laikotarpiu mažėjo dėl taikomo reguliavimo DVB-T priemonių rinkoje ir Telecentras nepateikia jokių argumentų, kad nesant reguliavimo, Telecentras šias kainas būtų sumažinęs savo iniciatyva.</p> <p>Telecentro teikiamas DVB-T priemonių teikimo paslaugas ir toliau perka ir antras pagal dydį šių paslaugų gavėjas Telia, o tai tik parodo, Telecentro ir jo teikiamų DVB-T priemonių teikimo paslaugų pranašumus prieš kitus DVB-T paslaugų teikėjus.</p>

Eil. Nr.	Pastabos teikėjas / pastabų grupė	Pastaba	Atsižvelgta / neatsižvelgta	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – Tarnyba) pastabos
		b) Telecentro teigimu, Telecentras susiduria su didele pirkėjo derybine galia dėl to, kad iš jo paslaugas perka antras pagal dydį DVB-T priemonių teikimo paslaugų gavėjas – Telia.	Neatsižvelgta	b) Telecentras nesusiduria su pirkėjo derybine galia, nes nors Telia buvo antras pagal dydį DVB-T priemonių teikimo paslaugų pirkėjas, perkantis paslaugas iš Telecentro, šis operatorius neturėjo jokio kito pasirinkimo iš kur galėtų pirkti DVB-T priemonių teikimo paslaugas, kadangi nebuvo tokias paslaugas visoje Lietuvos Respublikoje teritorijoje teikiančio asmens išskyrus Telecentrą. Be to, pirkdama paslaugas iš kitų, esamų ar potencialių DVB-T priemonių teikimo paslaugų teikėjų, Telia susidurtų su antenų kryptingumo problema.
		c) Telecentro teigimu, Tarnyba neįvertino esamo teisinio reguliavimo (Įstatymo 39 str., Elektroninių ryšių infrastruktūros įrengimo, žymėjimo, priežiūros ir naudojimo taisyklių (toliau – Elektroninių ryšių infrastruktūros taisyklės), kuris Telecentro teikiamų DVB-T priemonių teikimo paslaugų teikėjams leidžia turėti didelę derybinę galią.	Neatsižvelgta	c) Pažymėtina, kad <i>ex ante</i> reguliavimo (didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turinčių ūkio subjektų reguliavimas) ir bendro naudojimo institutai taikomi skirtingiems pagal savo pobūdį santykiams ir subjektams, reikalaujantiems skirtingos reguliavimo apimtys. Pastebėtina, kad ūkio subjektai, pripažįstami turinčiais didelę įtaką atitinkamoje rinkoje, kai atlikus šios rinkos tyrimą, nustatoma, kad joje konkurencija neveiksminga ir būtina riboti atitinkamų ūkio subjektų elgesį teisinėmis priemonėmis reguliuojant atitinkamą jų veiklą. Todėl didelę įtaką turinčių ūkio subjektų reguliavimas yra griežtesnis, negu kitų rinkos dalyvių, nes juo siekiama sudaryti sąlygas konkurencijai atsirasti, išvengti piktnaudžiavimo ūkio subjektų turima didele įtaka. Europos Sąjungos teisėje (Prieigos direktyvoje) yra numatyti vadinamieji asimetriniai įpareigojimai, įskaitant prieigos įpareigojimą, taikomi išimtinai ūkio subjektams, turintiems didelę įtaką rinkoje. Šių įpareigojimų tikslas – nustatyti griežtesnį reguliavimą šiems subjektams siekiant išvengti konkurencijos ribojimo rinkoje, piktnaudžiavimo jų turima didele įtaka. Bendro naudojimo institutas taikomas platesniam subjektų ratui ir yra švelnesnis, t.y. atitinkamiems subjektams taikomi vadinamieji simetriniai įpareigojimai. Įstatymo 39 str. ir Infrastruktūros bendro naudojimo taisyklės yra taikomos visiems infrastruktūros valdytojams, nepriklausomai nuo jų užimamos rinkos dalies. Tarnybos vertinimu galiojantis teisinis reguliavimas neužtikrintų DVB-T priemonių teikimo paslaugų teikėjams derybinės galios, kadangi nors pagal Įstatymo 39 str. 2 dalies nuostatas infrastruktūros valdytojas privalo sudaryti sutartį su

Eil. Nr.	Pastabos teikėjas / pastabų grupė	Pastaba	Atsižvelgta / neatsižvelgta	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – Tarnyba) pastabos
		<p>d) Telecentro teigimu, Tarnyba neatliko išsamaus antrojo kriterijaus vertinimo ateities perspektyvoje ir apsiribojo vieninteliu argumentu, kad Tarnyba neturi žinių, kad į šią rinką planuoja įžengti naujas DVB-T paslaugų teikėjas, galintis pasiūlyti prieigą prie daugiau nei vienos DVB-T priemonės.</p>	Neatsižvelgta	<p>infrastruktūros prašytoju, tačiau pagal Elektroninių ryšių infrastruktūros taisyklių 338 punktą, sutartis turi būti sudaryta arba raštu atsisakyta sudaryti sutartį per 2 mėn. Dėl atsisakymo sudaryti sutartį potencialus infrastruktūros gavėjas gali kreiptis į Tarnybą, kad ši išspręstų ginčą ir Tarnyba, išnagrinėjusi ginčą, gali priimti sprendimą įpareigoti infrastruktūros valdytoją suteikti prieigą prie šios infrastruktūros. Ginčo sprendimas gali trukti 4 mėn. Vadinasi nesant <i>ex ante</i> reguliavimo Telecentras turėtų galimybių vilkinti DVB-T priemonių teikimo paslaugų suteikimą, o tai reiškia, kad DVB-T priemonių teikimo paslaugų gavėjai Telecentro atžvilgiu derybinės galios neturėtų.</p> <p>d) Rinkos tyrimai įprastai atliekami kas trejus metus, todėl vertinant ateities perspektyvą, yra tikslinga nagrinėti galimus pokyčius, technologines naujoves artimiausių trejų metų laikotarpiu. Kaip nurodė Telecentras, Tarnyba neturi informacijos apie trijų metų laikotarpiu įvyksiančius reikšmingus pokyčius, kurie galėtų iš esmės pakeisti konkurencinę aplinką DVB-T priemonių teikimo rinkoje. Pabrėžtina, kad Telecentras nepateikia jokių argumentų, kurie įrodytų kad 3 metų laikotarpiu padėtis DVB-T priemonių rinkoje pasikeistų taip, kad šioje rinkoje didelę įtaką turinčiam ūkio subjektui jau šio rinkos tyrimo metu reiktų panaikinti taikomas reguliavimo priemones.</p>
3.9.	Telecentras	Telecentro teigimu, Tarnyba realiai neatliko ir trečiojo trijų kriterijų testo kriterijaus (bendrosios konkurencijos teisės pakankamumas sumažinti ar pašalinti kliūtis, kurios trukdo pradėti veikti rinkoje ir (ar) vystyti konkurencijai joje, ir (ar) įtvirtinti veiksmingą konkurenciją atitinkamoje rinkoje) analizės ir apsiribojo bendrais deklaratyviais teiginiais.	Neatsižvelgta	Pastebėtina, kad Taryba neturėjo Tarnybai pastabų dėl trečiojo trijų kriterijų testo kriterijaus (bendrosios konkurencijos teisės pakankamumas sumažinti ar pašalinti kliūtis, kurios trukdo pradėti veikti rinkoje ir (ar) vystyti konkurencijai joje, ir (ar) įtvirtinti veiksmingą konkurenciją atitinkamoje rinkoje) vertinimo. Tai reiškia, kad Tarnybos pateikta išvada, kad, siekiant efektyvios ir nuolatinės DVB-T priemonių rinkos priežiūros, būtina taikyti <i>ex ante</i> ir <i>ex post</i> reguliavimą kartu yra teisinga.
3.10.	Telecentras	Telecentro teigimu, Rinkos tyrimo ataskaitos 2.3 skyriuje pateikta klaidinga išvada „Radijo transliacijų rinkoje veiksminga konkurencija yra tik dėl <...> Radijo priemonių teikimo paslaugų reguliavimo.“, o remiamasi šia išvada yra klaidingai apibūdžiamos rinkos.		Rinkos tyrimo ataskaitos projekto 2.2.11 skyriuje, Tarnyba nagrinėja ar konkurencija mažmeninėje Radijo transliacijų rinkoje išliktų veiksminga, jei būtų panaikintas reguliavimas Transliacijų perdavimo priemonių rinkoje. Tarnyba nustatė, kad radijo transliacijų teikėjai galėtų efektyviai konkuruoti tarpusavyje teikdami radijo transliacijų, teikiamų analoginio antžeminio radijo tinklais, paslaugas turi vienodomis sąlygomis pirkti radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais

Eil. Nr.		Pastabos teikėjas / pastabų grupė	Pastaba	Atsižvelgta / neatsižvelgta	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – Tarnyba) pastabos
					priemonių teikimo paslaugas (toliau – Radijo priemonių teikimo paslaugas). Kadangi Radijo priemonių rinkoje vienas ūkio subjektas – Telecentras – turi didelę įtaką, tai tik šio ūkio subjekto reguliavimas Radijo priemonių rinkoje sudarys sąlygas veiksmingai konkurencijai mažmeninėje Radijo transliacijų rinkoje.
	3.11.	Telecentras	Telecentro teigimu, radijo transliacijos, teikiamos IPTV tinklais ir kabelinės televizijos tinklais, gali pakeisti radijo transliacijas, teikiamas analoginio antžeminio radijo tinklais, todėl šios paslaugos turėjo būti įtrauktos į bendrą mažmeninę radijo transliacijų rinką.	Neatsižvelgta	Tarnyba išlaiko savo poziciją, kad nors radijo transliacijas, teikiamas IPTV ar kabelinės televizijos tinklais, galėjo klausyti daugiau nei 580 tūkst. IPTV ir KTV abonentų, tačiau šios transliacijos nebuvo populiarios ir negali būti laikomos pakeičiančiomis radijo transliacijas teikiamas analoginio antžeminio radijo tinklais. Kaip jau minėta Rinkos tyrimo ataskaitos projekto 2.2.7 skyriuje, IPTV ir KTV tinklai pirmiausia yra naudojami teikti televizijos transliacijas, tuo tarpu radijo transliacijos, yra teikiamos tik kaip pridėtinė paslauga. Be to, nei vienas radijo transliuotojas nepateikė pastabų, kuriose nesutiktų su tokiu Tarnybos vertinimu.
	3.12.	Telecentras	Telecentro teigimu, radijo transliacijos, teikiamos internetu, gali pakeisti radijo transliacijas, teikiamas analoginio antžeminio radijo tinklais, todėl šios paslaugos turėjo būti įtrauktos į bendrą mažmeninę radijo transliacijų rinką.	Neatsižvelgta	Tarnybos vertinimu, radijo transliacijos, teikiamos internetu, negali pakeisti radijo transliacijų, teikiamų analoginio antžeminio radijo tinklais. Šios internetu teikiamos radijo transliacijos yra skirtos padidinti radijo klausytojų susidomėjimą, informuoti apie grojamus muzikinius kūrinius, įtraukti į radijo programose vykdomus žaidimus, diskusijas ir pan., t. y. padidinti radijo transliacijų pridėtinę vertę. Tačiau šios paslaugos negali pakeisti radijo transliacijų, teikiamų antžeminio analoginio radijo tinklais. Telecentro pateikti pavyzdžiai, apie du radijo transliuotojus, kurie atsisakė antžeminio radijo transliacijų, ar pasirinko teikti radijo transliacijas tik internetu, tiriamuoju laikotarpiu buvo vienetiniai ir išimtiniai, o tai nerodo tendencijų, kad radijo transliuotojai artimiausių 3 metų laikotarpių (iki kito rinkos tyrimo), pradėtų keisti radijo transliacijas, teikiamas analoginio antžeminio radijo tinklais, į radijo transliacijas, teikiamas tik internetu.
	3.13.	Telecentras	Radijo transliacijų perdavimo priemonių rinką, turėtų būti apibrėžta, kaip vietinė.	Neatsižvelgta	Radijo transliacijos, teikiamos analoginio antžeminio radijo tinklais, yra transliuojamos visoje šalies teritorijoje, todėl ir Radijo priemonių teikimo paslaugos yra aktualios bei yra teikiamos visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje. Šių paslaugų teikimo principai yra vienodi visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje, o tam tikros teikimo sąlygos gali skirtis dėl objektyvių priežasčių, tokių kaip Radijo priemonės, prie kurios yra suteikiama prieiga aukštingumas. Tarnybos vertinimu,

Eil. Nr.	Pastabos teikėjas / pastabų grupė	Pastaba	Atsižvelgta / neatsižvelgta	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – Tarnyba) pastabos
				<p>konkurencinė aplinka visoje Lietuvos teritorijoje irgi iš esmės nesiskiria. Todėl Tarnyba nemato poreikio smulkinti rinkos geografinę teritoriją iki vietinio lygmens. Be to, jei būtų atliekamas rinkos geografinis segmentavimas, t. y. skaidymas iki vietinio lygmens, būtų susiduriama su didelėmis problemomis nustatant vietinių rinkų ribas, nes skirtingų radijo dažnių (kanalų), naudojamų radijo transliacijoms teikti, aprėpties teritorijos nesutampa tarpusavyje, bei nesutampa su šalies administracinio suskirstymo ribomis. Tarnyba sutinka su Telecentro teiginiu, kad „Radijo priemonių teikėjas, nėra susaistomas naudotis to paties Radijo priemonių teikimo paslaugų teikėjo paslaugomis visoje šalies teritorijoje.“ Atsižvelgiant į tai, skaičiuodama Radijo priemonių rinkoje veikiančių paslaugų teikėjų rinkos dalis Tarnyba įtraukia ir tuos teikėjus, kurie teikia prieigą tiek prie vienos Radijo priemonės, tiek ir prie visoje šalyje išdėstytų Radijo priemonių.</p>
3.14.	Telecentras	Telecentro teigimu, Tarnyba netinkamai atlikimo transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų analizę paklauso atžvilgiu, kadangi, vietoj to, kad nagrinėtų ar Radijo priemonių teikimo paslaugų gavėjai šių paslaugų kainoms padidėjus 5–10 proc., pradėtų pirkti kitų transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugas, nagrinėja ar kitų technologinių platformų transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų teikėjai sukurtų analoginio radijo priemonės.	Neatsižvelgta	<p>Tarnyba pažymi, kad Rinkos tyrimo ataskaitos projekto 2.3.2.2 skyriuje atliktoje Radijo priemonių teikimo paslaugų pakeičiamumo kitų tipų transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugomis analizėje yra nagrinėjamas tiek pakeičiamumas paklauso atžvilgiu, tiek ir pasiūlos atžvilgiu. Pakeičiamumo paklauso atžvilgiu analizė atlikta vertinant paslaugų gavėjų reakciją į kainų išaugimą 5–10 proc., t. y. ar vienos technologijos transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų gavėjai, šių paslaugų kainoms padidėjus 5–10 proc. pradėtų pirkti kitomis technologijomis teikiamas transliacijų priemonių teikimo paslaugas.</p> <p>Radijo priemonių teikimo paslaugų pirkėjams, t. y. radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų teikėjams yra reikalinga gauti prieigą prie antžeminio statinio, technologinių patalpų, radijo antenos ir kitų elementų, tam, kad jie galėtų sukurti savo analoginio antžeminio radijo stotį ir ja teiktų transliacijų perdavimo paslaugas sau arba kitiems asmenims. Pakeičiamumo paklauso atžvilgiu analizėje yra nagrinėjama, ar Radijo priemonių paslaugų kainoms, išaugaus 5–10 proc., šių paslaugų gavėjai, nepakeisdami savo veiklos pobūdžio, t. y. išlikdami radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų teikėjais, savo veiklą galėtų tęsti pirkdami kitų technologijų transliacijų perdavimo priemonių</p>

Eil. Nr.	Pastabos teikėjas / pastabų grupė	Pastaba	Atsižvelgta / neatsižvelgta	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – Tarnyba) pastabos
				<p>teikimo paslaugas. Atlikdama pakeičiamumo paklausos atžvilgiu analizę Tarnyba konstatuoja, kad technologiskai neįmanoma teikti radijo transliacijų perdavimo analoginio antžeminio radijo tinklais paslaugų perkant transliacijų perdavimo IPTV/ kabelinės televizijos / palydovinio ryšio tinklais priemonių teikimo paslaugas.</p> <p>Atsižvelgiant į tai Radijo priemonių teikimo paslaugos nėra pakeičiamos transliacijų perdavimo IPTV/ kabelinės televizijos / palydovinio ryšio tinklais priemonių teikimo paslaugomis.</p>
3.15.	Telecentras	Telecentro teigimu, Radijo priemonių teikimo paslaugos yra pakeičiamos DVB-T priemonių teikimo paslaugomis ne tik pasiūlos, bet ir paklausos atžvilgiu.	Neatsižvelgta	<p>Dalis Radijo priemonę ir DVB-T priemonę sudarančių elementų, tokių kaip antžeminis statinys ir/ar technologinė patalpa, gali būti bendri. Tačiau skiriasi tokie elementai, kaip sudėjimo tiltai, fiderinė įranga, antena. Todėl, pvz., Radijo priemonių teikimo paslaugų gavėjas, pirkdamas DVB-T priemonių teikimo paslaugas, negalės be papildomų investicijų į radijo transliacijoms tinkamų elementų įdiegimą, teikti radijo transliacijų perdavimo paslaugų.</p> <p>Be technologinių skirtumų, taip pat skiriasi ir šių priemonių suteikimo kaina. Pvz., Telecentro didžiausia kaina už Radijo priemonių teikimo paslaugas (kai priemonės aukštis didesnis nei 96 m.) 2016 m. siekė 495 Eur., tuo tarpu mažiausia DVB-T priemonių kaina (kai priemonės aukštis mažesnis nei 100 m.) 2016 m. siekė 985 Eur. Kainų skirtumas – du kartai. Atsižvelgiant į tai darytina išvada, kad Radijo priemonių teikimo paslaugų gavėjai, šių paslaugų kainoms padidėjus 5–10 proc., nekeis paslaugų DVB-T priemonių teikimo paslaugomis.</p> <p>Vadinasi Radijo priemonių teikimo paslaugos nėra pakeičiamos DVB-T priemonių teikimo paslaugomis paklausos atžvilgiu.</p>
3.16.	Telecentras	Telecentro teigimu, Radijo priemonių teikimo paslaugos yra pakeičiamos transliacijų perdavimo IPTV/kabelinės televizijos tinklais priemonių teikimo paslaugomis pasiūlos atžvilgiu.		<p>Tarnybos vertinimu šios paslaugos nėra pakeičiamos tarpusavyje pasiūlos atžvilgiu, kadangi šių technologijų transliacijų perdavimo priemonių statyba yra brangi ir užima daug laiko. Todėl, pvz., Radijo priemonių teikimo paslaugų kainoms padidėjus 5–10 proc., asmenys teikę prieigą prie kitų technologijų transliacijų perdavimo priemonių nepradės statyti Radijo priemonių ir teikti prieigos prie jų paslaugų.</p>
3.17.	Telecentras	Telecentro teigimu, Tarnyba neteisingai atliko pirmojo trijų kriterijų testo kriterijaus vertinimą Radijo priemonių rinkoje, kadangi operatorius, turintis vieną priemonę, sėkmingai gali konkuruoti su kitais Radijo priemonių paslaugų teikėjais. Taip pat, nėra techninių ar paklausos sąlygų sąlygojamų		<p>Atlikdama atitinkamų rinkų tyrimus ir vertindama įėjimo į rinką barjerus, Tarnyba nagrinėja tokio naujo paslaugų teikėjo atsiradimą, kuris turėtų reikšmingą poveikį konkurencijos veiksmingumui rinkoje užtikrinti. Atsižvelgiant į tai tirdama Radijo priemonių rinką, Tarnyba vertino tokio naujo paslaugų</p>

Eil. Nr.	Pastabos teikėjas / pastabų grupė	Pastaba	Atsižvelgta / neatsižvelgta	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – Tarnyba) pastabos
			barjerų įeiti į šią rinką.	<p>teikėjo įėjimą į rinką, kuris galėtų efektyviai konkuruoti su didelę įtaką šioje rinkoje turinčiu paslaugų teikėju – Telecentru. Vadinas, tokiam paslaugų teikėjui nepakanka sukurti vieną Radijo transliacijų perdavimo priemonę, o reikia sukurti 12–15 tokių priemonių, kad pirkdami prieigos prie šių priemonių paslaugas radijo transliacijų paslaugų perdavimo paslaugų teikėjai galėtų teikti transliacijų perdavimo paslaugas, kurios būtų girdimos nacionaliniu lygmeniu. Kaip detalai aprašyta Rinkos tyrimo ataskaitos projekto 2.6.2.1 skyriuje 12–15 tokių priemonių pastatymas reikalauja didelių tiek finansinių, tiek ir laiko išteklių tiek statant jas naujuose antžeminiuose statiniuose, tiek panaudojant jau esamus antžeminius statinius (pvz., judriojo ryšio operatorių valdomus anteninius bokštus).</p> <p>Techniniai įėjimo į rinką barjerai, t. y. radijo dažnio (kanalo) aprėpties apribojimai yra mažesnis techninis apribojimas nei „antenų kryptingumo problema“ DVB-T priemonių rinkoje. Tačiau dėl galimybės perkelti analoginio antžeminio radijo stotį iš vienos Radijo priemonės į kitą yra sprendžiama individualiai. Toks vertinimas užtrunka iki 1 mėn., vadinasi reikalauja laiko sąnaudų, o tai didina įėjimo į Radijo priemonių rinką barjerus.</p> <p>Paklausos sąlygos nėra esminis įėjimo į Radijo priemonių rinką barjeras, tačiau situacija, kai paslaugų teikėjai realiai konkuruoja dėl galimybės teikti Radijo priemonių teikimo paslaugas ne visiems paslaugų gavėjams, o 70 proc. jų, gali daryti įtaką potencialaus Radijo priemonių teikimo paslaugų teikėjo sprendimui įeiti į šią rinką.</p>
3.18.	Telecentras	Telecentro teigimu, Radijo priemonių rinką pasižymi charakteristikomis, kurios lemia veiksmingą konkurenciją joje.	Atsižvelgta iš dalies	<p>Tarnybos vertinimu Radijo priemonių rinką nepasižymi charakteristikomis, lemiančiomis veiksmingą konkurenciją. Visu tiriamuoju laikotarpiu Telecentras užėmė daugiau nei 70 proc. šios rinkos. Taip pat akcentuotina, kad nors rinkoje be Telecentro paslaugas teikė daugiau nei 30 kitų paslaugų teikėjų, o jų skaičius tiriamuoju laikotarpiu netgi išaugo nuo 30 iki 33, tačiau atskirai kiekvieno iš jų užimamos rinkos dalys, buvo itin nedidelės, kad jos galėtų daryti bent kiek reikšmingesnį poveikį kainų lygiui ir (arba) paslaugų teikimo sąlygoms. Be to, konkuruoti su Telecentru kitiems Radijo priemonių teikimo paslaugų teikėjams yra itin sudėtinga, kadangi Telecentras yra ne tik didžiausias Radijo priemonių teikimo paslaugų teikėjas, bet ir gavėjas. Taip pat Telecentras valdo didžiausio aukščio ir ekonomiškai nedubliuotinas Radijo priemonės prie didžiausių Lietuvos miestų,</p>

Eil. Nr.	Pastabos teikėjas / pastabų grupė	Pastaba	Atsižvelgta / neatsižvelgta	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – Tarnyba) pastabos
				<p>kuriose įrengtos radijo stotys geriausiai gali padengti radijo transliacijos teikti skirtą, sukoordinuoto radijo dažnio (kanalo) aprėptį.</p> <p>Tarnyba sutinka, kad tiriamuoju laikotarpiu Telecentras sumažino radijo priemonių teikimo paslaugų kainas 16–29 proc., tačiau Tarnyba pažymi, kad šis kainų sumažinimas buvo atliktas dėl šiuo metu galiojančio reguliavimo, o Telecentras nepateikia jokių įrodymų, kad kainos būtų sumažintos ir nesant <i>ex ante</i> reguliavimo.</p> <p>Potencialios konkurencijos vertinimas yra aprašytas Rinkos tyrimo ataskaitos projekto 3.2.1.5 skyriuje. Atlikusi potencialios konkurencijos vertinimą Radijo priemonių rinkoje, Tarnyba konstatavo, kad potencialios konkurencijos šioje rinkoje nėra. Tačiau Tarnyba sutinka papildyti antrojo kriterijaus vertinimą potencialios konkurencijos analize, kurios rezultatai tik dar labiau patvirtina Tarnybos suformuluotas išvadas, kad Radijo priemonių rinka nepasižymi charakteristikomis, kurios lems veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją, t.y. Radijo priemonių rinka tenkina antrąjį trijų kriterijų testo kriterijų.</p>
3.19.	Telecentras	Telecentro teigimu, Tarnyba realiai neatliko ir trečiojo trijų kriterijų testo kriterijaus (bendrosios konkurencijos teisės pakankamumas sumažinti ar pašalinti kliūtis, kurios trukdo pradėti veikti rinkoje ir (ar) vystyti konkurencijai joje, ir (ar) įtvirtinti veiksmingą konkurenciją atitinkamoje rinkoje) analizės ir apsiribojo bendrais deklaratyviais teiginiais.	Neatsižvelgta	<p>Pastebėtina, kad Taryba neturėjo Tarnybai pastabų dėl trečiojo trijų kriterijų testo kriterijaus (bendrosios konkurencijos teisės pakankamumas sumažinti ar pašalinti kliūtis, kurios trukdo pradėti veikti rinkoje ir (ar) vystyti konkurencijai joje, ir (ar) įtvirtinti veiksmingą konkurenciją atitinkamoje rinkoje) vertinimo. Tai reiškia, kad Tarnybos pateikta išvada, kad, siekiant efektyvios ir nuolatinės Radijo priemonių rinkos priežiūros, būtina taikyti <i>ex ante</i> ir <i>ex post</i> reguliavimą kartu yra teisinga.</p>